

Socjaldemokratyczna odpowieź na zmieniający się świat

Berlin, 20 stycznia 2023 r.

Spis treści

STRESZCZENIE	1
1. ZMIENIAJĄCY SIĘ ŚWIAT	2
Silne ośrodki w świecie wielobiegunowym	2
2. FUNDAMENTY SOCJALDEMOKRATYCZNEJ POLITYKI ZAGRANICZNEJ	4
Określenie własnych mocnych stron	5
Odporność ekonomiczna	5
Wzmocnienie multilateralizmu	6
Silna i widoczna polityka rozwojowa	6
Przyjęcie roli przywódczej	7
3. EUROPA JAKO ATRAKCYJNE CENTRUM	8
Geopolitycznie pewna siebie Europa	8
Silny partner w NATO	8
Razem dla większego bezpieczeństwa socjalnego	9
Odporna polityka gospodarcza, innowacyjna i przemysłowa	10
Wiodąca rola w walce z kryzysem klimatycznym	11
Wzmocnienie demokracji i praworządności	11
Poważne traktowanie interesów bezpieczeństwa Europy Wschodniej i Środkowej	12
Wspieranie reform UE, procesów rozszerzenia i polityki sąsiedztwa	12
4. STRATEGICZNY ROZWÓJ RELACJI PARTNERSKICH	14
Wzmocnienie stosunków transatlantyckich	14
Ponowna ewaluacja stosunków z Chinami	15
Organizacja europejskiego bezpieczeństwa przed Rosją	16
Globalne Południe jako równy partner	16
Za multilateralizmem bez podwójnych standardów	16
Dialog nawet z trudnymi partnerami	17
Wspólne odpowiedzi na globalne wyzwania	17
Silna Organizacja Narodów Zjednoczonych służąca społeczności światowej zdolnej do działania	18
5. WNIOSKI	20

STRESZCZENIE

Żyjemy w zmieniającym się świecie. Skończyły się czasy porządku jedno- lub dwubiegunowego. Nowe ośrodki władzy walczą o monopol interpretacyjny, wpływy i możliwości współpracy. Obok Stanów Zjednoczonych, Chin i Europy coraz więcej państw Globalnego Południa rości sobie prawo do współkształtowania przyszłości porządku światowego. Taki rozwój wypadków był zapowiadany od wielu lat. Choć wciąż tworzy się zarys nowego globalnego ładu, widzimy klarownie, że znajdujemy się u progu epoki świata wielobiegunowego.

Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie jest jak dotąd najbardziej brutalnym naruszeniem podstawowych zasad porządku międzynarodowego, który był mozolnie tworzony po II wojnie światowej. Najpóźniej teraz staje się jasne dla nas, Europejsek i Europejczyków, że głębokie przemiany nie ominęły również i nas. Nadszedł czas, aby ponownie zdefiniować naszą własną rolę w świecie i wziąć większą odpowiedzialność za to, co jest podstawą naszego dobrobytu, naszej wolności i pokoju – za oparty na zasadach porządek międzynarodowy. W tym procesie Niemcy mają bardzo ważną rolę do odegrania.

Po pierwsze, poprzez reorientację socjaldemokratycznej polityki międzynarodowej udzielamy odpowiedzi na potrzeby zmieniającego się świata. W tym kontekście możemy skorzystać z dziedzictwa skutecznej socjaldemokratycznej polityki na rzecz pokojowego, sprawiedliwego i bardziej zrównoważonego świata. Punkt zwrotny [Zeitenwende] pokazał nam zarazem, że w ostatnich latach nie zawsze właściwie ocenialiśmy rozwój sytuacji. Dalekowzroczna polityka zagraniczna wymaga strategicznego myślenia i działania. To właśnie siła własna Europy jest podstawowym warunkiem, by zapewnić jej obywatelkom i obywatelom życie w dobrobycie, wolności i pokoju. Działania w celu jej wzmocnienia powinny obejmować większe inwestycje w zakresie odporności ekonomicznej i zrównoważonego rozwoju gospodarki, w instytucje multilateralne, w nasz potencjał wojskowy oraz w spójność społeczną.

Po drugie, silna Europa jest dla socjaldemokracji najważniejszą misją polityczną nadchodzących lat. Jedynie jako suwerenne, atrakcyjne centrum Europa będzie w stanie współtworzyć ład światowy zgodny ze swoimi wartościami i interesami. Europa musi przyjąć swoją rolę aktora geopolitycznego i zwiększyć inwestycje we własne bezpieczeństwo. Silna Europa pchnie do przodu nową agendę w zakresie gospodarki i innowacji, która stawia nas na czele postępu technologicznego i społecznego oraz walki z kryzysem klimatycznym, kładąc tym samym fundamenty pod przyszły dobrobyt. Wymaga to reform politycznych i instytucjonalnych oraz wzmocnienia integracji europejskiej.

Po trzecie, w zmieniającym się świecie Europa musi znacznie więcej inwestować w partnerstwa strategiczne z krajami, które są nam bliskie pod względem politycznym i społecznym. Jednocześnie światowe kryzysy są zbyt złożone, by demokracje mogły je rozwiązywać w pojedynkę. W walce z kryzysem klimatycznym, pandemią, głodem czy rozprzestrzenianiem się broni jądrowej potrzebujemy więcej multilateralizmu, więcej wspólnych instytucji i więcej współpracy międzynarodowej. Jest to konieczne, by utrzymać porządek międzynarodowy oparty na zasadach.

W czasie przemian nadarza się wielka okazja, by kształtować przyszłość. Ze względu na swoją wielkość Niemcy ponoszą szczególną odpowiedzialność. Jako socjaldemokracja chcemy, aby Niemcy przejęły inicjatywę na rzecz silnej Europy, pokoju, wolności i porządku międzynarodowego opartego na zasadach.

1. ZMIENIAJĄCY SIĘ ŚWIAT

Świat znajduje się w trakcie przemian: kryzys klimatyczny, wojna w Europie wraz z jej globalnymi konsekwencjami, wzmocnienie reżimów autorytarnych, regresja multilateralizmu, następstwa pandemii i rosnące nierówności w niepewnych ekonomicznie czasach. Żyjemy w samym środku wielkich globalnych kryzysów, które wymagają ścisłej współpracy państw i społeczeństw, ale staje się ona coraz trudniejsza do realizacji w obliczu wojny, populizmu, polaryzacji i nieliberalnych ruchów politycznych.

Jest dla nas oczywiste, że wyzwania, przed którymi stoi świat, nie da się rozwiązać działając przeciwko sobie, ale wyłącznie współpracując ze sobą. Potrzebujemy więcej współpracy, więcej multilateralizmu, więcej wspólnych instytucji i porozumień. To są podstawy pokoju, bezpieczeństwa, dobrobytu, stabilności i większej sprawiedliwości w kraju – ale także i na całym świecie.

Aby osiągnąć te cele, musimy najpierw uznać nowe warunki ramowe naszych działań. Tylko wtedy będziemy w stanie znaleźć poprawne odpowiedzi i dokonać postępu. Wymaga to jasności co do naszej własnej roli, zasad i możliwości działania (rozdział 2). Naszym najważniejszym celem jest silna, suwerenna Europa, będąca atrakcyjnym partnerem, zdolna do przewyciężenia globalnych wyzwań i umożliwiająca swoim obywatelkom i obywatelom życie w dobrobycie, bezpieczeństwie i pokoju (rozdział 3). Silna Europa, która nie wywyższa się moralnie ponad innych, ale określa wspólne interesy ze swoimi partnerami oraz tworzy i wzmacnia w tym celu struktury współpracy, może stać się kotwicą stabilności i wiarygodności w świecie znajdującym się w trakcie przemian (rozdział 4).

Silne ośrodki w świecie wielobiegunowym

Podczas gdy równowaga sił układa się na nowo na poziomie międzynarodowym, zwiększa się presja na porządek oparty na zasadach: coraz więcej państw próbuje przedkładać prawo najsilniejszego nad siłę prawa. Naruszająca prawo międzynarodowe rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie stanowi cezurę – punkt zwrotny [Zeitenwende] – dla porządku bezpieczeństwa i pokoju w Europie. Jednak wojna i sposób postępowania z nią to także test dla społeczności międzynarodowej i w ogóle funkcjonowania ładu międzynarodowego opartego na zasadach.

Nasz świat charakteryzuje się porządkiem wielobiegunowym: Mimo rosnącej rywalizacji między Stanami Zjednoczonymi i Chinami, minęły czasy ładu jedno- lub dwubiegunowego. Różne państwa i regiony rywalizują między sobą o wpływy międzynarodowe w zakresie polityki, gospodarki i wojskowości. W szczególności państwa Globalnego Południa roszczą sobie słuszne prawo do współkształtowania porządku międzynarodowego. Tworzą one ośrodki władzy, które na różne sposoby wywierają wpływ. Tworzą więzi i współzależności oraz relacje oparte na współpracy.

Nasz porządek świata staje się tym samym bardziej elastyczny i dynamiczny. Negocjacje między państwami stają się jeszcze ważniejsze, dotyczy to również trwałych i opartych na zaufaniu relacji. Jest to wielka szansa dla opierającej się na współpracy Europy. Jednocześnie zmiana ta niesie ze sobą nową niepewność, na którą odpowiemy strategią odporności.

Dobrobyt, bezpieczeństwo i pokój na świecie opierają się na multilateralnych instytucjach i trwałym ustanowieniu porządku opartego na zasadach. W naszym największym interesie leży utrzymanie i wzmocnienie tego porządku. Rozwój sytuacji w ostatnich latach pokazuje, że nasze wysiłki nie zawsze kończyły się sukcesem.

Spczywa na nas wielka odpowiedzialność, by pomóc w kształtowaniu tego, co nowe. Niemcy

i Europa mają w tym zakresie ogromne możliwości. Wiele państw na świecie ma wobec nas wysokie oczekiwania i widzi w nas partnera w zakresie wzmocnienia bezpieczeństwa i tworzenia dobrobytu. Nadszedł czas, abyśmy wzięli na siebie większą odpowiedzialność i przejęli przywództwo, które umożliwi osiągnięcie tych celów.

2. FUNDAMENTY SOCJALDEMOKRATYCZNEJ POLITYKI ZAGRANICZNEJ

Jako najstarsza partia demokratyczna w Niemczech SPD wpisuje się w tradycję skutecznej polityki międzynarodowej na miarę naszych czasów, zaangażowanej w zapewnienie i wspieranie pokoju. Twierdzenie to zostało zrealizowane m.in. w socjaldemokratycznej polityce wschodniej i polityce odprężenia (détente).

Dzięki udanej triadzie dyplomacji i współpracy, wyraźnemu zaangażowaniu na rzecz praw człowieka i prawa międzynarodowego oraz rozwojowi własnej siły militarnej Willy Brandt, a później także i Helmut Schmidt, wywarli silny wpływ na niemiecką politykę zagraniczną w epoce zimnej wojny. Szczególnie Willy Brandt wiedział także, w jaki sposób pielęgnować bliskie partnerstwa z krajami Globalnego Południa i angażować je w kształtowanie porządku międzynarodowego. Ta strategiczna dalekowzroczność w napiętych czasach była kluczowa w kontekście budowy europejskiego ładu pokojowego; ważnymi elementami tego procesu były m.in. negocjacje Aktu Końcowego KBWE (1975) czy podpisanie Karty Paryskiej (1990) i układów rozbrojeniowych, takich jak traktat INF (1987) z ówczesnym Związkiem Radzieckim. W ten sposób położyli oni ważne podwaliny pod zjednoczenie Niemiec, a także rozszerzenie Unii Europejskiej na wschód. Ten ład pokojowy przez wiele dziesięcioleci kształtował Europę.

W ostatnich latach zbyt mało uwagi poświęciliśmy lub źle ocenialiśmy zmiany zarówno w naszym bezpośrednim sąsiedztwie, jak i poza nim. Dlatego też chcemy uznać nowe realia zmieniającego się świata, przeanalizować je, a także zweryfikować i rozwijać naszą odpowiedź na nie.

Bezpieczeństwo i pokój są nierozłączne, ale pokój to coś więcej niż bezpieczeństwo. Triada polityki zagranicznej, rozwojowej i obronnej jest i pozostaje fundamentem socjaldemokratycznej polityki międzynarodowej. Od założenia naszej partii 160 lat temu walczyliśmy ze społecznymi, ekonomicznymi i ekologicznymi przyczynami konfliktów zarówno w obrębie społeczeństwa, jak i na świecie. Ważną podstawą tej walki jest feministyczna polityka zagraniczna, rozwojowa i bezpieczeństwa. Międzynarodowa polityka kulturalna i edukacyjna jest ważnym elementem socjaldemokratycznej polityki zagranicznej, promującej także w szczególności ścisłą współpracę ze społeczeństwem obywatelskim, również z uwzględnieniem grup zmarginalizowanych.

Rosja swoim naruszającym prawo międzynarodowe atakiem na Ukrainę zachwiała ładem pokojowym w Europie i rzekomymi pewnikami naszej dotychczasowej polityki zagranicznej, rozwojowej i bezpieczeństwa. Pod przewodnictwem kanclerza Olafa Scholza rząd niemiecki zareagował w sposób zdecydowany na tę wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie, zapowiadając tym samym nową erę w niemieckiej polityce zagranicznej, rozwojowej i obronnej. Dziś Niemcy są jednym z czołowych stronników Ukrainy – pod względem militarnym, politycznym, gospodarczym, finansowym i cywilnym – i w przyszłości również będą stać u boku Ukraińców. Rząd niemiecki odstąpił od długoletniej zasady niedostarczania broni do stref wojennych. Unia Europejska także wykazała się wielką jednością i uruchomiła kompleksowe pakiety sankcji. Co więcej, aby wzmocnić multilateralny i oparty na regułach porządek, kanclerz Olaf Scholz pracuje nad pogłębieniem relacji strategicznych i określeniem wspólnych interesów z wiodącymi państwami pozaeuropejskimi, na przykład w ramach G7, G20 czy Organizacji Narodów Zjednoczonych

Określenie własnych mocnych stron

Siła własna jest podstawowym warunkiem pokoju i zaangażowania na rzecz porządku opartego na zasadach. Obejmuje ona silne instytucje oraz odporną i atrakcyjną gospodarkę i społeczeństwo. Są to podstawowe warunki wstępne udanej dyplomacji, skutecznej polityki klimatycznej, ochrony praw człowieka i inicjatyw pokojowych.

Naszą siłę określają jednak również zdolności wojskowe, które w sposób wiarygodny chronią zasadę nienaruszalności granic. Naszym długoterminowym celem pozostają rozbrojenie jądrowe i dalsze inicjatywy rozbrojeniowe. Ponadto ważne jest, aby poza klasycznym zachodnim sojuszem utrzymać trwałe partnerstwa z krajami Globalnego Południa. Sojusze te są podstawą skutecznego negocjowania i utrzymywania umów międzynarodowych oraz wzmacniania multilateralnych instytucji służących ich realizacji.

Punkt zwrotny [Zeitenwende] spowodowany rosyjską inwazją na Ukrainę pokazuje wyraźnie, jak ważna dla zdolności Europy do działania jest silna, suwerenna i zjednoczona Unia Europejska. Jest on ilustracją wartości sojuszu transatlantyckiego, a jednocześnie potrzeby większej samodzielności Europy. Pokazuje znaczenie strategicznego partnerstwa z krajami Azji, Afryki i Ameryki Łacińskiej. Ilustruje również potrzebę zwiększenia odporności gospodarki europejskiej, ograniczenia jednostronnych zależności i różnicowania partnerstwa.

Myślenie scenariuszowe jest częścią przyszłościowej i strategicznej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Musimy rozpoznać tendencje na wczesnym etapie i odpowiednio określić możliwe opcje działania. Chcemy zakotwiczyć to podejście strukturalnie.

Skuteczna polityka pokojowa obejmuje – oprócz dyplomacji i zaangażowanej polityki rozwojowej – także potencjał militarny naszych sojuszy bezpieczeństwa i obrony. Bundeswehra wnosi istotny wkład w potencjał UE i NATO. Musi być tak wyposażona, aby w każdej chwili mogła w pełni wykonywać swoje zadania. Za pomocą specjalnego funduszu w wysokości 100 miliardów euro zapewniamy środki na realizację tego zadania i dalszą modernizację naszych sił zbrojnych. Jest to również podyktowane szacunkiem dla służby naszych żołnierek i żołnierzy, którzy muszą mieć niezbędny sprzęt do wykonywania swoich zadań. W ten sposób wspólnie realizujemy odpowiedzialność za naszą, podporządkowaną parlamentowi armię [Parlamentsarmee].

Wiąże się to z jasnym przesłaniem do naszych partnerów sojuszniczych. Przyjmujemy większą odpowiedzialność za realizację naszych wspólnych interesów w kontekście ładu pokojowego opartego na wartościach. Obejmuje to przywództwo – na równi z naszymi partnerami – w sprawach wojskowych. Podnosząc wydatki na obronność do poziomu 2% PKB i wspólnie budując skuteczny potencjał militarny, dajemy do zrozumienia, że nasi sojusznicy mogą polegać na Niemczech.

Odporność ekonomiczna

Pandemia i konsekwencje rosyjskiej inwazji na Ukrainę pokazały, jak wrażliwy jest nasz umiędzynarodowiony porządek gospodarczy. Konsekwencje niestabilnego ładu międzynarodowego odczuwają w codziennym życiu wszyscy obywatele i obywatelki: inflację, wąskie gardła w zaopatrzeniu, przestoje w produkcji, a tym samym niebezpieczeństwo recesji i utraty miejsc pracy. W Niemczech i w Europie potrzebujemy strategii odporności mającej na celu zminimalizowanie ryzyka geopolitycznego, zmniejszenie zależności i zwiększenie wytrzymałości naszej polityki handlowej i przemysłowej.

Jednocześnie musimy my, socjaldemokratki i socjaldemokraci, mieć na uwadze to, by konieczna dywersyfikacja nie stała się pretekstem do izolacji, barier celnych i protekcjonizmu. Nie chcemy deglobalizacji.

Transformacja społeczno-ekologiczna nabrała w kontekście punktu zwrotnego [Zeitenwende] nowego, bardziej pilnego charakteru. Ma ona wymiar ekologiczny, gospodarczy, a ostatnio, wraz z tą wojną, także wymiar polityki bezpieczeństwa. Ponieważ inwestycje w transformację niemieckiej i europejskiej gospodarki i społeczeństwa – na przykład w nasz system ochrony zdrowia i edukacji czy też w infrastrukturę publiczną – są inwestycjami w naszą niezależność, są tym samym inwestycjami w nasze bezpieczeństwo. Chcemy wspierać w Europie innowacje przyjazne dla klimatu i w ten sposób wyznaczać również światowe standardy. Dzięki tym działaniom wzmocniamy Europę jako miejsce prowadzenia działalności gospodarczej, a z „Made in Europe” czynimy wyznacznik wysokiej technologii, zrównoważonego rozwoju, innowacji i najwyższej jakości.

Wzmocnienie multilateralizmu

Ponad połowa ludności świata żyje w państwach niedemokratycznych. Na całym świecie jesteśmy świadkami wzmocnienia reżimów autorytarnych i przyspieszenia procesów fragmentacji społecznej. Oba zjawiska mają poważne konsekwencje dla współpracy międzynarodowej: współpraca międzynarodowa oparta na prawie – czyli polityka multilateralna – staje się coraz trudniejsza.

Zrobimy wszystko, co w naszej mocy, aby przeciwdziałać wysiłkom zmierzającym do podziału społeczności międzynarodowej na antagonistyczne względem siebie bloki. Globalne wyzwania bowiem można rozwiązywać jedynie wspólnie i we współpracy z innymi państwami, jak chociażby przewyższenie światowego ubóstwa, walkę z kryzysem klimatycznym, zapobieganie proliferacji broni jądrowej czy inicjatywy rozbrojeniowe.

W tym celu Niemcy i Europa powinny zdefiniować ze swoimi partnerami wspólne interesy i nawiązać z nimi konkretną współpracę, która przyniosłaby korzyść dla każdej ze stron. Socjaldemokracja popiera cel, jakim jest oparty na zasadach porządek międzynarodowy, i angażuje się na rzecz reformy instytucji międzynarodowych, takich jak Organizacja Narodów Zjednoczonych, aby lepiej reprezentowały one różnorodność społeczności światowej i zwiększały swoją zdolność do działania.

Oprócz instytucji międzynarodowych stawiamy również na innowacyjne formaty współpracy, takie jak Klub Klimatyczny czy inicjatywa kanclerza Olafa Scholza dotycząca globalnego podatku minimalnego, aby zdecydowanym krokiem ruszyć do przodu z krajami, które chciałyby brać udział w tych przedsięwzięciach. Na G7 i G20 spoczywa szczególna odpowiedzialność za obronę porządku opartego na zasadach i wprowadzanie postępowych zmian.

Silna i widoczna polityka rozwojowa

Sieciowe podejście do polityki bezpieczeństwa, zagranicznej i rozwojowej jest najbardziej zrównoważonym sposobem zapobiegania konfliktom. Współpraca na rzecz rozwoju ma szczególnie ważną wartość strategiczną, ponieważ tworzy zaufanie i buduje długoterminowe partnerstwa. To dlatego zwiększając wydatki na obronność i bezpieczeństwo, zwiększamy jednocześnie wydatki na programy rozwojowe.

Jednym ze środków ciężkości socjaldemokratycznej polityki rozwoju pozostaje walka z głodem i ubóstwem. Nierówności, w połączeniu z głodem i ubóstwem, są głównymi czynnikami napędzającymi

konflikty zbrojne. Polityka rozwojowa przyczynia się do budowania perspektyw gospodarczych, bytowych i społecznych, a tym samym do zmniejszania nierówności. Uważamy, że ustanowienie i rozszerzenie systemów zabezpieczenia społecznego jest podstawowym czynnikiem, za sprawą którego można przeciwdziałać pogłębianiu się różnic społecznych i zmniejszyć istniejące nierówności. Zabezpieczenie socjalne gwarantuje bezpieczeństwo w kryzysach i jednocześnie im zapobiega. Na całym świecie zrównoważony rozwój gospodarczy musi iść w parze z dobrą pracą, sprawiedliwymi płacami oraz przestrzeganiem praw człowieka oraz standardów społecznych i ekologicznych. Głównym punktem odniesienia jest w tym przypadku Agenda 2030 Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Będziemy jeszcze mocniej naciskać na zmniejszenie nierówności strukturalnych, na przykład poprzez wsparcie ukierunkowane w większym stopniu na kobiety, lokalne i regionalne rynki, instytucje i infrastrukturę. Ważne jest dla nas, aby feministyczna polityka zagraniczna i rozwojowa uwzględniała wszystkich członków i członkinie społeczeństwa i dążyła do przewyższenia patriarchalnych i postkolonialnych struktur władzy. Dzięki temu społeczeństwa staną się bardziej sprawiedliwe i odporne. Kierujemy się podejściem 3R: urzeczywistnienie praw (rights), dostęp do zasobów (ressources) i ustanowienie reprezentacji (representation).

Walka z kryzysem klimatycznym jest skądinąd egzystencjalnym wyzwaniem dla społeczności globalnej. Najbardziej zagrożone kraje są często najbardziej dotknięte, lecz najsłabiej przygotowane. Polityka socjaldemokratyczna tworzy perspektywę zrównoważonego rozwoju, która łączy dobrobyt, dostosowanie się do klimatu i łagodzenie skutków kryzysu klimatycznego.

Niemcy są jednym z wiodących na świecie państw-darczyńców w zakresie polityki rozwojowej, wsparcia dla pokoju, zapobiegania kryzysom oraz pomocy humanitarnej. Wiąże się to z odpowiedzialnością za wyeliminowanie neokolonialnych i neoliberalnych struktur współpracy rozwojowej. Z powodów strategicznych zaangażowanie to powinno być wykorzystane w bardziej widoczny sposób, a Niemcy i Europa powinny być pozycjonowane jako wiodące siły pokoju.

Przyjęcie roli przywódczej

W ciągu ostatnich dziesięcioleci Niemcy zdobyły duże zaufanie. Z tym zaufaniem wiążą się również oczekiwania. W wielu debatach dotyczących polityki zagranicznej Niemcy coraz częściej zajmują kluczowe miejsce. Dla wielu państw na całym świecie jesteśmy ważnym partnerem. I właśnie dlatego oczekują one, że Niemcy wykażą się większą inicjatywą i przejmą wiodącą rolę na arenie międzynarodowej.

Niemcy bardziej niż jakikolwiek inny kraj korzystają z porządku międzynarodowego opartego na zasadach oraz ze zglobalizowanego i wzajemnie powiązanego ze sobą świata. W związku z tym to właśnie Niemcy mogą wiarygodnie przyjąć rolę lidera w obronie tych zasad. Obejmuje to jednak również działania na rzecz bardziej sprawiedliwej, zrównoważonej i społecznej globalizacji.

Co więcej, Niemcy korzystają z silnej Europy. Tylko dzięki silnej Europie możemy bronić naszych wartości i interesów na świecie – sami jesteśmy zbyt mali, by wywierać wpływ. Dlatego w naszym własnym interesie leży przejęcie wiodącej roli we wzmacnianiu Europy jako atrakcyjnego centrum.

Przywództwo nie manifestuje się w tym, że Niemcy nie uwzględniają opinii innych, ale w tym, że rząd federalny jest otwarty na różne głosy i perspektywy, wzmacnia je i odgrywa wiodącą rolę w inicjatywach służących osiągnięciu naszych wspólnych celów. Kooperacyjny styl przywództwa jest nowoczesnym stylem przywództwa i odpowiedzią na zmieniający się świat.

3. EUROPA JAKO ATRAKCYJNE CENTRUM

Suwerenna Europa to najważniejsza polityczna odpowiedź na zmieniające się czasy. Globalne kryzysy wymagają globalnych rozwiązań, które możemy wiarygodnie promować tylko wtedy, gdy Europa będzie mówiła jednym głosem. Podstawą jedności Unii Europejskiej jest zdecydowane przywiązanie do wspólnych wartości, spójność społeczna jej obywateli i obywateli oraz obietnica założycielska UE dotycząca zapewnienia trwałego pokoju i dobrobytu w Europie.

Dzięki największemu w swojej historii funduszowi odbudowy UE pokazała w obliczu pandemii koronawirusa, że państwa członkowskie trzymają się razem, gdy wymaga tego sytuacja. Rosyjski atak na nasz ład pokojowy i nasze wspólne wartości europejskie nadały Europie nowy impet i wzmocniły historyczną jedność Europy i NATO: poprzez najostrejszy w historii UE pakiet sankcji, bezprecedensowe wsparcie dla Ukrainy oraz zbliżające się przystąpienie Szwecji i Finlandii do NATO. Przystąpienie Danii do wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony UE również stanowi przykład tego rozwoju wypadków.

Chcemy wykorzystać ten impet, aby wzmocnić UE w celu sprostania wyzwaniom nowej ery. W sześćdziesiątym roku obowiązywania Traktatu Elizejskiego partnerstwo niemiecko-francuskie ma do odegrania główną rolę w dalszym rozwoju suwerennej UE. Przemówienie prezydenta Emmanuela Macrona na Uniwersytecie Sorbony oraz wystąpienie kanclerza Olafa Scholza na praskim Uniwersytecie Karola dostarczyły ważnych impulsów do pogłębienia integracji europejskiej – teraz muszą za tym pójść konkretne projekty polityczne. Niemcy i Francja ponoszą za to szczególną odpowiedzialność.

Geopolitycznie pewna siebie Europa

W świecie wielobiegunowym Europa powinna być kotwicą dla polityki opierającej się na wartościach i interesach, i przemawiać silnym głosem na rzecz pokoju, wolności, praw człowieka i obrony porządku opartego na zasadach.

W coraz bardziej podzielonym świecie chcemy, aby Europa, będąca atrakcyjnym centrum, była głównym partnerem politycznym i gospodarczym dla innych państw i regionów.

Siła i atrakcyjność Unii Europejskiej opierają się na tym, że łączy ona pokój, demokrację, wolność jednostki, dobrobyt społeczny i partycypację społeczeństwa z ekologicznie odpowiedzialnym postępem. Ta historia sukcesu budzi nadzieję: spora liczba krajów aspiruje do członkostwa w Unii. Unia Europejska już teraz jest najbardziej atrakcyjnym sojuszem państw na świecie. Będziemy konsekwentnie podążać drogą ku rozszerzonej i pogłębionej UE.

Chcemy, aby Europa odgrywała pionierską rolę w zapobieganiu kryzysom międzynarodowym, w promowaniu pokoju i demokracji oraz w ochronie praw człowieka. Chcemy spełnić to oczekiwanie poprzez wspólne ukierunkowanie naszej współpracy na rzecz rozwoju i pomocy humanitarnej w Europie.

Silny partner w NATO

W traktatach Unii Europejskiej państwa członkowskie zobowiązały się do wzajemnej pomocy militarnej. Zobowiązanie to zostało potwierdzone w ostatnich latach poprzez różne inicjatywy

i programy. W obliczu wojny napastniczej Rosji widzimy jednak, że nadal istnieje duża przepaść między aspiracjami a rzeczywistością, w której UE byłaby zdolna do samoobrony. Stany Zjednoczone i NATO wciąż są gwarantami europejskiego bezpieczeństwa, zaś administracja Bidena jest tego żywym dowodem. Ale zwłaszcza kadencja prezydenta Donalda Trumpa dała nam jasno do zrozumienia, że Europa musi zająć bardziej suwerenną pozycję i zwiększyć inwestycje we własne bezpieczeństwo.

„Punkt zwrotny” [„Zeitenwende”] ma być katalizatorem dla wspólnej europejskiej polityki bezpieczeństwa i obrony. Będziemy dążyć do tego, by w większym stopniu wykorzystać współpracę państw członkowskich UE do wzmocnienia europejskiego filaru w NATO oraz do rozszerzenia zdolności i potencjału wojskowego UE.

To istotne, aby Unia Europejska przezwyciężyła nieefektywną i nieskuteczną fragmentację swojej polityki obronnej. 27 państw, z których każde utrzymuje własne systemy zamówień publicznych, posiada wiele różnych systemów broni, zamawia sprzęt u własnych przedsiębiorstw zbrojeniowych i negocjuje z nimi na temat broni przyszłości – to już od dawna nie jest na czasie. Chcemy z przekonaniem zaangażować się we wspólne europejskie wysiłki obronne i większą współpracę w zakresie produkcji i zamówień. Wzmocni to bezpieczeństwo i suwerenność Europy. Inicjatywa rządu niemieckiego dotycząca budowy europejskiego systemu obrony powietrznej i przeciw-rakietowej jest pionierskim krokiem w przyszłość.

Europa musi być w stanie bronić się konwencjonalnie przed atakami – również o charakterze hybrydowym, poniżej progu ataku zbrojnego – oraz posiadać odpowiedni potencjał odstraszący. W tym celu potrzebujemy w Europie pogłębienia współpracy: oprócz wspólnych zamówień, także wspólnych minimalnych standardów kontroli eksportu broni, skoordynowanych wydatków na obronę, sił szybkiego reagowania oraz prawdziwej unijnej kwatery głównej zapewniającej jasną strukturę dowodzenia.

Jednocześnie będziemy rozwijać środki mające na celu poprawę infrastruktury, mobilności wojskowej i cyberprzestrzeni we wspólnym kontekście europejskim. Z politycznego punktu widzenia nasze żądania powinny być koordynowane i wdrażane przez samodzielną Radę Ministrów Obrony UE. Większa autonomia wymaga większej zdolności do działania. Decyzje podejmowane większością głosów w polityce zagranicznej i minister spraw zagranicznych UE o daleko idących kompetencjach mają tu fundamentalne znaczenie.

Razem dla większego bezpieczeństwa socjalnego

Sprawiedliwie podzielony dobrobyt i silna spójność społeczna stanowią podstawę atrakcyjności geopolitycznie myślącej Europy, aspirującej do bycia partnerem dla innych krajów i regionów. Należy kontynuować rozbudowę filaru społecznego UE. Każdy człowiek w Europie musi mieć możliwość utrzymania się z własnej pracy. O to właśnie walczy socjaldemokracja. Z tej perspektywy kluczowe są sprawiedliwe szanse edukacyjne, płace minimalne i systemy zabezpieczenia socjalnego w całej Europie.

W czasach wysokiej inflacji i ciągłej niepewności gospodarczej wciąż stawiamy na wewnątrzunijną przestrzeń fiskalną. W trakcie walki z pandemią przekonaliśmy się, jaką rolę w stabilizacji gospodarki może odegrać dalekowzroczna polityka fiskalna. Ta zdolność państwa do działania w czasach kryzysu pozostaje ważna. Fundusz odbudowy „NextGenerationEU” dał impuls do zrównoważonych, przyszłościowych inwestycji. Zobowiązujemy się do zapewnienia, że przykład, jaki dał fundusz odbudowy i solidarność europejska wzmocniona w czasie kryzysu, doprowadzi do trwałego postępu w integracji. Zdolna do działania UE potrzebuje odpowiedniego finansowania. Dlatego chcemy

wprowadzić rzeczywiste zasoby własne UE, które będą stanowić podstawę finansowania budżetu Unii w przyszłości.

Ponadto należy pracować nad rozwojem paktu stabilności i wzrostu – aby umożliwić przyszłe inwestycje na rzecz przyjaznej dla klimatu transformacji naszych gospodarek i digitalizacji, ugruntować realistyczne zasady redukcji zadłużenia oraz poprawić zrozumiałość i przejrzystość paktu. Aby promować inwestycje i zapewnić konkurencyjne finansowanie europejskich przedsiębiorstw, zwiększymy presję polityczną na dalsze pogłębienie unii rynków kapitałowych i dokończenie unii bankowej z odpowiednim nadzorem oraz stworzenie funkcjonującego europejskiego rynku kapitałowego.

Odporna polityka gospodarcza, innowacyjna i przemysłowa

Nasza polityka gospodarcza, handlowa i przemysłowa jest podstawą silnej, atrakcyjnej Unii Europejskiej. Jedną z największych zalet Europy jest jej przejrzystość instytucjonalna, stabilność polityczna i nasz oparty na zasadach system. Aby być przygotowanym na przyszłość w kontekście międzynarodowej konkurencji, stawiamy na strategiczną politykę przemysłową i gospodarczą w ramach zrównoważonej i cyfrowej transformacji.

Ostatnie kryzysy pokazały wyraźnie, że w przypadku wielu strategicznych produktów, takich jak maski medyczne, chipy komputerowe i półprzewodniki, akumulatory samochodowe, produkty i urządzenia medyczne, energia, w obszarze bezpieczeństwa cybernetycznego i przemysłu kosmicznego, nie możemy polegać na handlu zagranicznym w tak daleko idącym stopniu, jak czyniliśmy to dotychczas. Już dziś Europa pozostaje w tyle w zakresie kluczowych technologii i zbyt późno dostrzegła swoją zależność od kilku dostawców.

Jeżeli dzięki aktywnej polityce przemysłowej, zapewnimy w Europie miejsca pracy i dobrobyt, będziemy mogli przetrwać w świecie, w którym istnieją różne ośrodki władzy. Aktywna polityka przemysłowa i innowacyjna jest warunkiem wstępnym udanej transformacji społeczno-ekologicznej i rozwoju technologii przyszłości. Wzmacnia ona odporność naszej gospodarki.

Dla nas oznacza to, że chcemy ponownie skalibrować proporcje między protekcjonizmem a otwartością w handlu i inwestycjach, aby zmniejszyć jednostronne zależności i słabości gospodarcze. Chcemy zachować i wzmocnić zamknięte łańcuchy wartości w Europie, od innowacji, przez żywe laboratoria, po produkcję przemysłową na dużą skalę. Jednocześnie opowiadamy się za wolnym, sprawiedliwym i opartym na zasadach handlem światowym. Głównym zadaniem polityki przemysłowej i gospodarczej jest nie tylko zapewnienie pokaźnego wzrostu inwestycji w technologie przyszłości, ale także zagwarantowanie, że inwestycje zostaną kompleksowo zastosowane w kontekście komercyjnym i społecznym.

W celu zagwarantowania bezpieczeństwa gospodarczego potrzebujemy bezproblemowych dostaw surowców krytycznych. Bez metali ziem rzadkich czy litu nie da się dziś produkować chipów i baterii. Nie oznacza to, że powinniśmy jedynie zdywersyfikować nasz import. Dlatego angażujemy się w stworzenie niemieckiej i europejskiej strategii surowcowej, która zapewni rozwój gospodarki obiegowej, dostarczy bodźców ekonomicznych dla własnej produkcji surowców w Europie i wzmocni globalne partnerstwa z krajami bogatymi w zasoby naturalne.

Aby zagwarantować poszanowanie praw człowieka, norm społecznych i środowiskowych, chcemy oprzeć się na europejskim prawie regulującym kwestię łańcuchu dostaw.

Nie można pozwolić na to, by państwa autorytarne uzyskały kontrolę nad naszą infrastrukturą krytyczną. Dlatego będziemy dążyć do tego, by Europa tę infrastrukturę chroniła. Warunkiem

wstępnym działaniu w tym zakresie jest całościowa analiza, która zostałaby uwzględniona w strategii odporności. Wreszcie, potrzebujemy ogólnoeuropejskiej definicji tego, co zalicza się do infrastruktury krytycznej, a także w jakich obszarach należy zbadać udział kapitałowy i dostęp do rynku przedsiębiorstw spoza Europy.

Wiodąca rola w walce z kryzysem klimatycznym

Nasz cel w Europie, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku, zyskał na znaczeniu w kontekście wojny Putina. Zakup paliw kopalnych od państw autorytarnych nie może w sposób trwały zabezpieczyć dostaw energii w Niemczech i Europie. Tylko masowa i szybka ekspansja energii odnawialnych oraz odpowiednie potencjały magazynowania gwarantują nasze bezpieczeństwo energetyczne w perspektywie średnio- i długoterminowej.

Powołanie Wspólnoty Węgla i Stali, której celem było wspólne zarządzanie i kontrola produkcji węgla i stali, doprowadziło do powstania UE. 70 lat później potrzebujemy nowego otwarcia – powinniśmy uznać energię odnawialną i zielony wodór jako podstawy nowego europejskiego modelu gospodarczego. Taka transformacja niesie ze sobą ogromne możliwości: jeśli opracujemy technologie przyszłości i wprowadzimy je na rynek tutaj w Europie, staniemy się globalnym liderem w dziedzinie klimatu i innowacji.

Europejski Zielony Ład jest kluczowym projektem, który nie tylko umożliwi transformacyjny wzrost i osiągnięcie pozycji lidera w dziedzinie technologii, ale ma również szansę, aby stać się wzorcowym w skali międzynarodowej. Strategia ta musi być realizowana znacznie szybciej. Wymaga to silniejszej integracji europejskich rynków energii i europejskiej infrastruktury sieciowej („Unia Energetyczna”). Potrzebujemy również więcej wspólnych europejskich projektów innowacyjnych.

Transformacja społeczno-ekologiczna jest kamieniem milowym, który decyduje o tym, czy Europa zdoła stać się atrakcyjnym centrum świata. Z dużym zaangażowaniem będziemy dążyć do realizacji tego celu, potwierdzając dzięki temu naszą ambicję, aby Europa stała się pierwszym kontynentem neutralnym klimatycznie. Musimy pokazać, że ochrona klimatu i dobrobyt mogą iść ze sobą w parze. Jeśli to się uda, będziemy inspiracją dla innych krajów, które podążą z nami tą drogą. Wymaga to pogłębionej współpracy z innymi regionami i krajami w celu opracowania i rozszerzenia technologii neutralnych dla klimatu oraz rynków zielonej technologii. Ta wielka transformacja przemysłowa zapewni na wiele lat dobre miejsca pracy – na całym świecie, a zwłaszcza w Europie.

Wzmocnienie demokracji i praworządności

Ataki hybrydowe, na przykład ze strony Rosji, stanowią wyzwanie dla europejskiej demokracji. W tym samym czasie również w państwach członkowskich UE atakowane są podstawowe zasady państwa prawa i wolności. Jedynie spójna, prężna Unia Europejska może zdecydowanie przeciwstawić się tym zagrożeniom. Podstawą jedności Europejki i Europejczyków musi być ich jedność w różnorodności, jak również wspólne rozumienie demokracji i rządów prawa.

Dzięki impetowi punktu zwrotnego [Zeitenwende] można wzmocnić europejski fundament wartości. Stworzone w tym celu instrumenty muszą teraz udowodnić, że są skuteczne: państwa członkowskie, które systematycznie naruszają podstawowe wartości, muszą mieć odebrane prawo głosu na szczeblu europejskim, a wydatkowanie funduszy europejskich musi być powiązane z przestrzeganiem zasad praworządności i demokracji. Chcemy jeszcze bardziej zaostrzyć narzędzia służące utrzymaniu praworządności, a tym samym zapobiec deptaniu przez niektóre państwa podstawowych wartości Unii Europejskiej. Dlatego ważną rolę odgrywa również wzmocnienie Europejskiego Trybunału Praw

Człowieka Rady Europy, w szczególności w kontekście spójnego wdrażania wyroków w państwach członkowskich.

Poważne traktowanie interesów bezpieczeństwa Europy Wschodniej i Środkowej

W XX wieku ogromna część Europy Środkowo-Wschodniej była sceną wielkich cierpień i zbrodni przeciwko ludzkości ze strony totalitaryzmu i imperializmu, które miały swoje źródła przede wszystkim w Niemczech i Rosji. Dlatego tym bardziej jesteśmy wdzięczni za wkład mieszkank i mieszkańców Europy Środkowej i Wschodniej w odzyskanie pokoju i wolności w całej Europie. Bez pokojowych rewolucji w Polsce i na Węgrzech nie byłoby zjednoczenia Niemiec. Dziś łączy nas nie tylko długa i wspólna historia, ale także głębokie więzi społeczne, kulturalne, polityczne i gospodarcze.

Nasze bezpieczeństwo i dobrobyt są ściśle związane z bezpieczeństwem i dobrobytem państw Europy Środkowo-Wschodniej. Rewizjonistyczna i imperialistyczna Rosja zalicza dużą część Europy Wschodniej do swojej strefy wpływów. Putin nigdy nie uznał integralności terytorialnej i suwerenności politycznej wielu państw Europy Wschodniej. Nie zwracaliśmy na to wystarczającej uwagi, aż do momentu rozpoczęcia inwazji na Ukrainę. A przecież to właśnie społeczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej doświadczają od dwóch dekad rosnącej agresji i zagrożeń ze strony ekspansjonistycznej Rosji. Dlatego znacząco zintensyfikujemy koordynację w kwestiach polityki bezpieczeństwa z naszymi partnerami z Europy Środkowo-Wschodniej – zwłaszcza w ramach UE i NATO – i poważnie potraktujemy ich ocenę sytuacji bezpieczeństwa.

Jako największy i najsilniejszy gospodarczo kraj członkowski UE Niemcy pełnią szczególną rolę w zakresie przeformułowania polityki wobec Europy Wschodniej. Dlatego wspólnie z naszymi partnerami, ale przede wszystkim z państwami członkowskimi Unii z Europy Środkowo-Wschodniej, wypracujemy wspólną europejską politykę wschodnią UE, która będzie uwzględniała interesy bezpieczeństwa i szanse rozwojowe wszystkich państw narażonych na zagrożenie ze strony ekspansywnej Rosji. Niemcy mają obowiązek odzyskać utracone zaufanie.

Wspieranie reform UE, procesów rozszerzenia i polityki sąsiedztwa

W konflikcie z Rosją Putina UE odkryła na nowo jeden ze swoich najskuteczniejszych instrumentów: politykę rozszerzenia. Była ona motorem pokoju, demokracji, rządów prawa i dobrobytu w Europie. Teraz musimy konsekwentnie kontynuować tę historię sukcesu w Europie Wschodniej i na Bałkanach Zachodnich. Powrót wojny do Europy uświadomił nam, że stabilizacja i integracja naszych wschodnich i południowo-wschodnich sąsiadów leży również i przede wszystkim w naszym interesie.

Po latach opóźnień chcemy szybko przyjąć państwa Bałkanów Zachodnich w szereg naszej wspólnoty. Dla naszej przyszłej polityki wschodnioeuropejskiej ważne jest jak najszybsze stworzenie warunków do przyjęcia Ukrainy i Mołdawii – i perspektywicznie Gruzji – oraz zabezpieczenie ich procesu akcesyjnego do UE. W tym kontekście kryteria kopenhaskie pozostają podstawowym warunkiem wstępnym.

Unia Europejska musi stać się znacznie bardziej zdolna do działania i bardziej suwerenna, aby być przygotowana na przystąpienie do niej nowych członków. Reformy instytucjonalne UE nie są uboczną sprawą, ale zasadniczym warunkiem wstępnym dla zdolnej do podjęcia działań i otwartej UE. Sankcje przeciwko Rosji pokazują, że UE może działać zdecydowanie i szybko.

Aby zapewnić trwałą zdolność UE do działania w zakresie polityki zagranicznej, chcemy odejść w strukturach decyzyjnych od zasady jednomyślności. Dzięki temu UE będzie bardziej skuteczna, szybsza w działaniu i bardziej demokratyczna. Jeżeli naszym dążeniem jest suwerenna Europa, to decyzje podejmowane większością głosów są zyskiem, a nie utratą suwerenności.

Nasi europejscy partnerzy oczekują, że Niemcy – i to nie tylko ze względu na swoją wielkość i siłę gospodarczą – sprostają swojej odpowiedzialności i przyjmą rolę lidera. Dla nas przywództwo oznacza uwzględnienie opinii naszych partnerów. Chcemy inspirować i zapewnić orientację, ale jednocześnie skupić się na mediacji i równoważeniu interesów.

Teraz i w nadchodzących latach mamy razem najlepsze, aby kształtować XXI wiek w naszym i europejskim rozumieniu. W tym celu chcemy strategicznie rozszerzyć potencjał do działania Unii Europejskiej i zwiększyć jej atrakcyjność jako globalnego partnera.

4. STRATEGICZNY ROZWÓJ RELACJI PARTNERSKICH

Europa będąca atrakcyjnym centrum może wnieść decydujący wkład w zapewnienie globalnych odpowiedzi na globalne wyzwania. Porządek międzynarodowy oparty na zasadach jest tego najlepszą podstawą. Dlatego w strategicznym interesie Europy leży działanie na rzecz dobrze funkcjonujących instytucji multilateralnych i porozumień międzynarodowych. W tym celu Europa powinna myśleć i działać bardziej geopolitycznie – i określić jasne wytyczne odnośnie postępowania z innymi ośrodkami władzy.

Zarazem ważne jest trwałe rozwijanie stosunków z państwami i regionami wschodzącymi, które w sposób uzasadniony wyrażają zainteresowanie we współkształtowaniu ładu światowego. Szczególnie w kontekście konkurencji z takimi ośrodkami władzy jak Chiny czy Rosja, które realizują inne wartości i cele, ważne jest, aby Europa składała atrakcyjne i trwałe oferty współpracy. Dotyczy to w szczególności państw, które są nam bliskie pod względem politycznym i społecznym.

Wzmocnienie stosunków transatlantyckich

Relacja transatlantycka ma kluczowe znaczenie dla europejskich i niemieckich stosunków zagranicznych. Wspólne członkostwo w NATO, Organizacji Narodów Zjednoczonych, G7 i G20, a także dzielone po obu stronach Atlantyku przywiązanie do wartości demokratycznych i liberalnych umożliwiają wspólne realizowanie celów strategicznych w takich dziedzinach jak bezpieczeństwo europejskie, polityka klimatyczna i multilateralizm.

Wojna napastnicza Rosji przeciwko Ukrainie sprawiła, że wspólnota transatlantycka wysunęła się na pierwszy plan w sposób nie spotykany od dłuższego czasu. Wspierając Ukrainę i nakładając sankcje na Rosję, Europa i Stany Zjednoczone posuwają się naprzód w ścisłej solidarności; Stany są najważniejszym na świecie partnerem Europy w zakresie bezpieczeństwa.

Silne stosunki transatlantyckie nie powinny być traktowane jako coś oczywistego. Nadchodzące wybory prezydenckie zadecydują o tym, czy poprawa stosunków pod przewodnictwem prezydenta Bidena będzie trwała. Ponadto, w zakresie strategii i polityki bezpieczeństwa, Stany Zjednoczone coraz częściej kierują swoją uwagę na region Indo-Pacyfiku.

W ostatnim czasie wzrosło w Stanach Zjednoczonych ryzyko działań protekcyjnych. Rozwój i produkcja kluczowych technologii są silnie subsydiowane. Amerykańskie firmy są faworyzowane przy udzielaniu zamówień publicznych i dotacji. Dlatego postulujemy, aby Europa dołożyła wszelkich starań, aby uniknąć sporu handlowego i wyścigu o dotacje ze Stanami, a zamiast tego dążyła do likwidacji istniejących barier handlowych. Rada ds. Handlu i Technologii (TTC) jest do tego właściwym forum. W przypadku środków wyraźnie niezgodnych z zasadami Światowej Organizacji Handlu (WTO) powinna reagować UE.

Jednocześnie Europa powinna dążyć do uzyskania siły gospodarczej poprzez ofensywę inwestycyjną i innowacyjną w zakresie technologii przyszłości (zielone technologie, 6G, technologie medyczne itp.). Silna gospodarczo i niezależna Europa jest dla Stanów Zjednoczonych atrakcyjnym partnerem do nawiązania współpracy w zakresie innowacji, polityki gospodarczej i handlowej.

W celu dalszego rozwoju stosunków transatlantyckich w kierunku prawdziwego partnerstwa opartego na wspólnym przywództwie i wspólnej odpowiedzialności, Niemcy przejmą większą odpowiedzialność w Europie. Chcemy, aby w zakresie polityki obronnej Europa stała mocniej na własnych nogach, przejmowała większą część zadań i dalej rozwijała swój własny potencjał militarny.

Mając na uwadze europejski filar NATO oraz koordynację i promocję europejskich projektów zbrojeniowych, powinno być celem, aby Europejki i Europejczycy mogli w coraz większym stopniu zagwarantować sobie własne bezpieczeństwo w ramach współpracy NATO-UE.

Ponowna ewaluacja stosunków z Chinami

Punkt zwrotny [Zeitenwende] w polityce zagranicznej i bezpieczeństwa spowodował również bardziej krytyczną ocenę Chin. Najpóźniej z brakiem potępienia przez Chiny rosyjskiego ataku na Ukrainę, dochodzimy do wniosku, że Chiny pod rządami Xi Jinpinga są globalnym mocarstwem, które dąży do tego, aby we własnym interesie kształtować politykę światową. Wyniki XX Zjazdu Komunistycznej Partii Chin dobitnie podkreślają ten fakt.

Na zewnątrz Chiny wydają się coraz bardziej pewne siebie, a czasami wręcz agresywne, na przykład poprzez wielokrotne podkreślanie swoich hegemonicznych roszczeń wobec swoich sąsiadów. Niepokojące są represje w kraju, takie jak masowe ograniczenie wolności w Hongkongu czy dokumentowane przypadki łamania praw człowieka wobec Ujgurów.

Określenie przez Komisję Europejską Chin jako „partnera-konkurenta-rywala systemowego” odzwierciedla złożoność stosunków z Chinami. W międzyczasie Republika Ludowa stała się autentycznym podmiotem geopolitycznym, bez partycypacji którego nie sposób rozwiązać globalnych wyzwań, takich jak zmiana klimatu, walka z pandemiemi i kryzysami żywnościowymi, a także kontrola zbrojeń i nierozprzestrzenianie broni jądrowej. Jednocześnie poprzez międzynarodowe łańcuchy wartości istnieją ściśle powiązania między chińską a europejską gospodarką, co przynosi dla obu stron wzajemne korzyści. Zachodnie firmy konkurują z chińskimi o udział w rynku i innowacje.

Dlatego też rozprzęganie (de-coupling) nie jest właściwą odpowiedzią. Zamiast tego potrzebujemy europejskiej strategii odporności, która zmniejszy ryzyko, również w celu ochrony infrastruktury krytycznej w Europie. Ponadto chodzi o dywersyfikację stosunków gospodarczych w celu zminimalizowania zależności gospodarczej od Chin, na przykład w zakresie nabywania surowców zgodnie z zasadą „Chiny plus jeden”, gdzie oprócz Chin zawsze mamy do dyspozycji alternatywnego dostawcę. Musimy stworzyć zachęty dla niemieckich przedsiębiorstw do dywersyfikacji ich łańcuchów wartości i rynków zbytu. Obejmuje to również prawny, unijny zakaz importu produktów powstałych w ramach pracy przymusowej.

Wreszcie, pod rządami Xi Jinpinga, Chiny przekształciły się w rywala systemowego. Poprzez dążenie do dominacji gospodarczej i militarnej w regionie Indo-Pacyfiku, rozszerzanie swoich wpływów politycznych i gospodarczych na globalnym południu oraz krytykę reguł i zasad porządku międzynarodowego, Chiny pracują nad przebudową systemu międzynarodowego na swoją korzyść.

Wzrost znaczenia Chin wymaga wspólnej europejskiej polityki wobec Chin. Europa nie może dać się podzielić Pekinowi, zamiast tego powinna wykorzystać swoją geopolityczną siłę i mówić jednym głosem w obronie swoich interesów oraz wartości. Jedną z lekcji płynących z rosyjskiej agresji napastniczej musi być także ściślejsza współpraca z partnerami na całym świecie. W regionie Indo-Pacyfiku wielu naszych partnerów czuje się zagrożonych przez Chiny; musimy poważnie potraktować te obawy oraz lęki i uwzględnić je w naszej polityce wobec Chin.

Należy dążyć do dialogu z Chinami i prowadzić go w sposób zdecydowany oraz konstruktywno-krytyczny. Należy otwarcie mówić o kwestiach łamania praw człowieka i protekcjonizmie, jak również o naszym zaangażowaniu na rzecz polityki jednych Chin i przekonaniu, że kwestia Tajwanu może być rozwiązana wyłącznie polubownie w ramach pokojowego procesu.

Organizacja europejskiego bezpieczeństwa w obliczu rosyjskiego zagrożenia

Zbyt długo niektóre europejskie kraje, zwłaszcza Niemcy, stawiały wyłącznie na to, że w przyszłości będą współpracowały z Rosją, nie przygotowując scenariuszy na wypadek konieczności prowadzenia innej polityki postępowania z Rosją. Takie scenariusze powinny być pilnie powstać po rosyjskiej inwazji na Gruzję, a najpóźniej po aneksji Krymu w 2014 roku.

Niemcy i Rosję łączy szczególna historia. Skoncentrowaliśmy się na umieszczeniu łączących nas elementów historycznych w centrum naszej polityki, co przyćmiło nasz pogląd na dzielące nas sprawy, nawet gdy reżim Putina coraz bardziej oddalał się od Europy. W związku z tym Niemcy nie zareagowały wystarczająco na autokratyczne zmiany w Rosji i jej coraz bardziej agresywną postawę w polityce zagranicznej. Malejące zainteresowanie Rosji wspólnymi instytucjami, takimi jak Rada Europy czy OBWE, było kolejną oznaką wyobcowania.

Błędem było trzymanie się założenia, że coraz silniejsze więzi gospodarcze w dłuższej perspektywie przyczynią się do demokratyzacji i stabilizacji Rosji. Zamiast tego Niemcy stały się jednostronnie zależne od Rosji w zakresie polityki energetycznej i nie dostrzegły wymiaru polityki bezpieczeństwa w odniesieniu do swoich dostaw energii. Inne kraje w Europie Wschodniej, Środkowej i Południowej również nie zdwersyfikowały w wystarczającym stopniu swoich dostaw energii. Europejska strategia odporności musi zapobiec tworzeniu się w przyszłości takich jednostronnych zależności.

Dopóki reżim Putina będzie realizował swoje imperialistyczne cele, czyli podbój i ucisk suwerennych państw, dopóty nie może być mowy o normalizacji stosunków z Rosją. W perspektywie długoterminowej pozostajemy zaangażowani w realizację celu, jakim jest wspólny porządek bezpieczeństwa w Europie. Będzie on funkcjonował tylko wtedy, gdy Rosja również odzyska nim zainteresowanie i uzna podstawowe zasady porządku opartego na zasadach. Jedno jest pewne: bez fundamentalnych zmian w Rosji, europejska polityka bezpieczeństwa musi uwzględniać kładący się cień rosyjskiego zagrożenia.

Globalne Południe jako równy partner

W wielobiegowym porządku świata rządy i społeczeństwa mogą wykorzystać na swoją korzyść kruchą konstrukcję ładu międzynarodowego. Istnieją alternatywy dla zachodniego modelu rozwoju, w szczególności kraje, które należą do głównych odbiorców wsparcia rozwojowego państw OECD, wykorzystują swoje możliwości wyboru między różnymi ofertami. W cieniu tych wydarzeń na sile zyskały reżimy autorytarne. Wiele państw Globalnego Południa wobec nie spełnienia ich oczekiwań przez liberalne demokracje, odwróciło się od nich i ich obietnic.

Europa musi na to zareagować i strategicznie zainwestować w partnerstwo z krajami globalnego południa. Europa jest dla wielu krajów partnerem z wyboru – jednak w ostatnich latach nie udało nam się wykorzystać tego kapitału i złożyć atrakcyjnych ofert współpracy, w przeciwieństwie do Chin czy nawet Rosji. Ważnym krokiem jest reforma multilateralnych organizacji i zasad, aby wyjść naprzeciw wysuniętym przez Globalne Południe postulatowi lepszej reprezentacji.

Wspieranie multilateralizmu bez podwójnych standardów

Chcemy rozszerzyć współpracę opartą na partnerstwie jako model korzystny dla obu stron i w ten sposób ustanowić multilateralizm bez podwójnych standardów. W tym celu ogromne znaczenie ma Unia Europejska, która pełni zarazem rolę światowego centrum: dzięki atrakcyjnym, uczciwym ofertom Europa może pozyskać wiele krajów jako współuczestników wspólnych projektów.

Czas na nową politykę międzynarodową, która będzie zrównoważona, odporna na kryzysy i sprawiedliwa społecznie. Chcemy rozbić niesprawiedliwe i neoliberalne struktury władzy w relacjach północ-południe, promować prawa człowieka, demokrację i dobrobyt.

Miarą współpracy z partnerami globalnymi jest siedemnaście Celów Zrównoważonego Rozwoju Agendy 2030 Organizacji Narodów Zjednoczonych, które zostały wspólnie przyjęte przez społeczność międzynarodową. Cele te odzwierciedlają wiele podstawowych przekonań polityki socjaldemokratycznej, związku z czym stanowią obiecujące i trwałe punkty wyjścia dla projektów bilateralnych i multilateralnych.

Dialog nawet z trudnymi partnerami

Jednocześnie, nie możemy wykluczać dialogu i współpracy z państwami, które nie podzielają naszego systemu wartości. W sytuacji, gdy ponad połowa ludności świata żyje w krajach rządzonych w sposób autokratyczny, polityka partnerstwa nie może być ograniczona do krajów demokratycznych. Kluczowe znaczenie dla zwiększenia globalnego bezpieczeństwa mają na przykład międzynarodowa kontrola zbrojeń, nierozprzestrzenianie broni jądrowej czy wspólna walka z kryzysem klimatycznym. Aby to osiągnąć, należy utrzymać otwarte kanały komunikacji nawet z trudnymi partnerami. Dlatego też będą istniały sfery współpracy obejmujące również państwa niedemokratyczne.

Zakłada to identyfikację wspólnych interesów w ramach zorientowanej na wartości polityki interesów. Każdorazowo konieczne są trudne rozważania, jak daleko może sięgać współpraca i w którym momencie nasze zasady i wartości uniemożliwiają taką współpracę. Niemniej jednak częścią naszego wizerunku jako partii socjaldemokratycznej jest współpraca z postępowymi i demokratycznymi siłami na całym świecie. Wzrost sił autorytarnych na całym świecie musi wzmocnić solidarność wśród demokratek i demokratów. Obejmuje to również wspieranie i ochronę demokratycznych społeczeństw obywatelskich, które są coraz bardziej zagrożone.

Wspólne odpowiedzi na globalne wyzwania

Wyzwania zglobalizowanego świata są złożone i żadne państwo nie jest w stanie opanować ich samodzielnie:

Walka z kryzysem klimatycznym wymaga współpracy w zakresie rozwoju i udostępnianiu technologii proklimatycznych. Za sprawą swojej inicjatywy dążącej do powołania Klubu Klimatycznego, z udziałem krajów Globalnej Północy i Południa, kanclerz Olaf Scholz wykazuje się przywództwem i tworzy nowe forum dla ambitnej i skoordynowanej międzynarodowej polityki na rzecz ochrony klimatu.

Ponadto chcemy opracować, wspólnie z krajami Globalnego Południa, strategię redukcji emisji i strategii dostosowania się do zmian klimatu, na przykład poprzez nowe partnerstwa energetyczno-klimatyczne. Współpraca ta przynosi korzyści w postaci rozbudowy lokalnej energetyki i gospodarki. Wspiera również przebudowę europejskiej energetyki w kierunku energii pozyskanej ze słońca i z wiatru, a także z zielonego wodoru. Oprócz tego będziemy dążyć do tego, aby Niemcy i Europa nie pozostawiły krajów, które najbardziej zmagają się ze stratami i szkodami spowodowanymi zmianami klimatycznymi, samym sobie. Chcemy dalej rozszerzać globalny parasol ochronny przed ryzykiem klimatycznym.

Globalna walka z ubóstwem i głodem stanowi prewencyjną politykę na rzecz pokoju. Dlatego utrzymanie na odpowiednim poziomie finansowania Światowego Programu Żywnościowego ONZ jest

ważnym działaniem solidarnościowym Globalnej Północy. Dodatkowo, przypisujemy znaczenie egzystencjalne wysiłkom w zakresie dyplomacji i polityki rozwojowej, odnoszących się do narastających walk o dystrybucję zasobów z powodu kryzysu klimatycznego lub konfliktów zbrojnych, które wpływają na światowy handel żywnością.

Zawarcie dalekosiężnych **porozumień handlowych i inwestycyjnych** (np. porozumienie z Mercosur), wzmacniających także prawa socjalne, chroniących środowisko i klimat oraz tworzących długoterminowe perspektywy wzrostu i dobrobytu dla wszystkich stron, stanowiłoby ważny kamień milowy w procesie tworzenia solidnych sojuszy i relacji partnerskich. W obliczu narastających sporów handlowych opowiadamy się także za reformą Światowej Organizacji Handlu (WTO). Dobrobyt Europy, ale także perspektywy rozwoju wielu krajów Globalnego Południa, zależą w dużej mierze od opartego na zasadach, niedyskryminacyjnego systemu handlu światowego.

Zaufanie Globalnego Południa do solidarności społeczności światowej zostało w ostatnich latach nadszarpnięte przez politykę izolacji w trakcie walki z pandemią koronawirusa. W ramach **ogólnoświatowej polityki zdrowotnej** należy w przyszłości umożliwić szybsze, transgraniczne wsparcie i niebiurokratyczną współpracę międzynarodową – na przykład za sprawą szybszej, zdecentralizowanej budowy zakładów produkujących szczepionki. Ośrodkiem kontroli w takim kryzysie zdrowotnym powinna być szeroko wspierana i popierana Światowa Organizacja Zdrowia (WHO).

Kwestią **ucieczki i migracji** Europa zajmowała się dotychczas w sposób mało partnerski – a to podważa zaufanie do naszego stanowiska w sprawie praw człowieka. Należy położyć kres śmierci i cierpieniu na zewnętrznych granicach Europy. Europa potrzebuje polityki uchodźczej opartej na wartościach oraz zbudowanej na współpracy polityki migracyjnej. W tym celu chcemy rozszerzyć partnerstwa migracyjne i promować – opartą na zasadach – imigrację do Europy, na przykład dla studentek i studentów, wykwalifikowanych pracowników i pracowników czy też naukowców i naukowców. Jednocześnie chcemy współpracować z krajami partnerskimi w celu rozszerzenia migracji cyrkulacyjnej i uczynienia jej bardziej atrakcyjną, aby w większym stopniu wykorzystać potencjał rozwojowy migracji.

Gospodarcze konsekwencje pandemii, wysokie ceny energii i żywności w połączeniu ze znacznym wzrostem stóp procentowych pogorszyły zdolność obsługi zadłużenia wielu krajów Globalnego Południa i osłabiły ich polityczną zdolność do działania. Wielu państwom grozi kryzys zadłużenia, który może wywołać dalszą niestabilność międzynarodową. Aby temu przeciwdziałać, Niemcy powinny wspólnie z innymi wierzycielami dążyć do solidarnego rozwiązania (np. proporcjonalnej redukcji zadłużenia). Ponadto potrzebna jest **reorientacja Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW)**. Pochodzą one z innej epoki i nie są dobrze przygotowane na obecne wyzwania. Struktury należy dostosować do XXI wieku i zmobilizować zarówno publiczne, jak i prywatne zasoby finansowe na rzecz finansowania procesów rozwoju gospodarczego, społecznego i politycznego, zwłaszcza w krajach słabszych. Chcemy zająć się tą reformą w Europie wspólnie z krajami partnerskimi z Globalnego Południa.

Silna, zdolna do działania, Organizacja Narodów Zjednoczonych służąca społeczności światowej

Chcemy zintensyfikować nasze zaangażowanie, aby Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) odzyskała siłę tam, gdzie ją utraciła, i odbudowała się tam, gdzie społeczność światowa potrzebuje międzynarodowych zasad i działań.

Rosyjska agresja przeciwko Ukrainie po raz kolejny obnażyła słabość Rady Bezpieczeństwa ONZ: jej struktura wciąż odzwierciedla powojenny porządek dwubiegunowego świata, który opierał się

potęgach kolonialnych. Weto jednego ze stałych członków uniemożliwia podjęcie jakiegokolwiek rezolucji, która zainicjowałaby działania pokojowe. W obecnym kształcie Rada Bezpieczeństwa nie może wypełniać swojego głównego zadania, jakim jest utrzymywanie i przywracanie pokoju. Ponadto musimy wzmocnić system międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych. Każdy, kto jest winny zbrodni wojennej, powinien obawiać się, że będzie za nią ścigany. W przyszłości nie powinna już istnieć bezkarność za zbrodnie wojenne.

Świat bez broni jądrowej pozostaje celem polityki socjaldemokratycznej. W tym celu popieramy pilnie potrzebny konkretny postęp w kierunku rozbrojenia jądrowego i kontroli zbrojeń, przede wszystkim w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych. Popieramy również inicjatywy zmierzające do rezygnacji z możliwości ataków wyprzedzających (no first use). Oprócz tego opowiadamy się za utrzymaniem, wypełnieniem i przedłużeniem obowiązywania traktatu New START dotyczącego ograniczenia i weryfikacji strategicznej broni jądrowej.

Chcemy wykorzystać starania Niemiec o miejsce w Radzie Bezpieczeństwa w 2027 roku jako okazję, aby ponownie wprowadzić na agendę inicjatywy rozbrojeniowe na szczeblu globalnym. Oprócz tego po raz kolejny rozpoczniemy dyskusję na temat reformy Rady Bezpieczeństwa ONZ, nawet jeśli będzie ona trudna w obliczu obecnych napięć geopolitycznych. Popieramy inicjatywy zmierzające do nowoczesnej restrukturyzacji instytucjonalnej najważniejszego organu ONZ poprzez zmianę Karty Narodów Zjednoczonych lub zwołanie konferencji weryfikacyjnej, takich jak chociażby brazylijska inicjatywa G4. Chcemy odpowiedniej reprezentacji wszystkich regionów świata w instytucjach organizacji międzynarodowych oraz skutecznej Rady Bezpieczeństwa ONZ. Będziemy realizować pragmatyczne propozycje, takie jak ograniczenie weta przy udziale Zgromadzenia Ogólnego.

Zwiększenie nakładów finansowych samo z siebie nie doprowadzi do sukcesu. Niemcy będą również musiały zapewnić więcej personelu – dla misji pokojowych, projektów cywilnych i misji policyjnych ONZ. Dysponujemy dobrze wyszkolonym personelem, który może wnieść decydujący wkład w sukces misji pokojowych ONZ. W tym celu chcemy zainicjować niezbędne porozumienie między rządem federalnym a krajami związkowymi. Wiemy, że reforma systemu ONZ jest trudnym przedsięwzięciem. Dlatego też chcemy wykorzystać i dalej rozwijać istniejące wielostronne fora i platformy (G7, G20, OECD). Ponadto idziemy naprzód z dodatkowymi inicjatywami, takimi jak Klub Klimatyczny, aby nadać walce z kryzysem klimatycznym nową dynamikę.

5. WNIOSKI

Porządek międzynarodowy znajduje się w fazie przemian. Dlatego musimy dostosować nasze polityki zagraniczną i bezpieczeństwa do nowych warunków, aby stawić czoła nowym wyzwaniom. Globalne kryzysy są zbyt złożone, aby jedno państwo mogło je rozwiązać w pojedynkę. Można to zrobić tylko razem w ramach współpracy międzynarodowej. Naszym celem jest wzmocnienie i dalszy rozwój porządku międzynarodowego opartego na zasadach. Opierając się na naszej internacjonalistycznej tradycji, chcemy wspólnie z silną Europą, w porozumieniu z innymi państwami i regionami, znaleźć rozwiązania dla globalnych wyzwań. Nasza polityka zagraniczna i bezpieczeństwa dąży do tego, by ludzie mogli żyć bezpieczniej, w pokoju i w dobrobycie.

Jako partia możemy utarować drogę do tego celu. Wykorzystamy regionalne i globalne sieci naszej rodziny partii socjaldemokratycznych. Przy wsparciu organizacji postępowych i w dialogu z naszymi siostrzanymi partiami oraz ruchem związkowym chcemy rozwijać wspólne inicjatywy, aby uczynić świat miejscem bardziej pokojowym, sprawiedliwym, feministycznym i przyszłościowym.